

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Yhteistyöasiakirja

Pohjois-Pohjanmaa

3.3.(Lopullinen)

Sisältö

Keskusteluteemat

- **Osaava työvoiman saatavuus ja liikkuvuus Pohjois-Pohjanmaa**
- **TE-palveluiden siirto kunnille 2024 aikana**
- **Teollisen mittaluokan tuulivoimarakentamisen mahdollisuudet**

Liitteet

- Pohjois-Pohjanmaan tilannekuva vuonna 2021
- Osallistujat

Osaavan työvoiman saatavuus ja liikkuvuus Pohjois-Pohjanmaa

Ilmiön/käsillä olevan tilanteen kuvaus	Kehittämisen kärjet/haasteet/mahdollisuudet	Tavoite
<p>Alueella on työllisyysasteen valossa hyödyntämätöntä työvoimapotentiaalia.</p> <p>Alle 25-vuotiaiden osuus väestöstä on 30 %. Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste palannut v. 2019 tasolle, ja pitkäaikaistyöttömien määrä kasvanut alle 25-vuotiaissa. Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien jäljellä olevan työkyvyn hyödyntämisen mahdollisuudet yhteistyössä uuden hyvinvointialueen kanssa (hyvinvointitalouden näkökulma).</p> <p>Työvoiman hankintatavat: Noin 44 % yritysten toimipaikoista kokee 2021 rekrytointiongelmia. Yksityisen sektorin toimipaikoista TE-toimistoa oli käyttänyt rekrytoinnissa 42 % (2019). Panostukset markkinointiin/ viestintään.</p> <p>Pendelöintiä on paljon joissakin osassa aluetta ja myös maakuntien rajat ylittävää pendelöintiä tapahtuu. Koulutuspalvelujen keskinäisessä yhteistyössä sekä yritysten kanssa tehtävässä yhteistyössä tarvitaan uusia toimintatapoja.</p> <p>Väestökehitys edellyttää työperäisen maahanmuuton valmiuksien vahvistamista. .</p>	<p>Kansainvälisyyden vahvistaminen ja yritysten sekä alueen vetovoiman kehittäminen.</p> <p>-</p> <p>Ekosysteempipohjainen yhteistyö TE-palveluiden vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden varmistamiseksi TE-palveluiden siirtyessä kuntien vastuulle.</p> <p>Kts seuraava teema,.</p> <p>Tietojohtaminen osaksi johtamiskulttuuria ja yhteisen, päivittyvän tilannekuvan poikkihallinnollinen rakentaminen.</p> <p>-</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sopimusperusteisen osaamispalveluiden ekosysteemin käyttöönotto, jotta alueen työllisyysaste nousee, alueella oleva potentiaali työllistyy ja alueen elinvoiman kehittäminen mahdollistuu. Osaavan työvoiman saatavuuden tilannekuvan kirkastaminen (osaamispalveluiden alueellinen kokonaisinventaario eri toimialoilla). Työvoiman hankintatapojen monipuolistaminen (kansainvälisyys). Tietojohtamisen ottaminen osaksi alueen johtamiskulttuuria poikkihallinnollisesti. Yhdistetään PoPSoten tilannekuvaa asukkaiden hyvin- ja pahoinvoinnista sekä ennaltaehkäisyyn merkityksestä syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Kansainvälisyyden vahvistaminen ja alueen vetovoiman kehittäminen.

Poikkihallinnollisuus: Merkitse, mihin eri ALKE-päätöksen osa-alueisiin kehittämisen kärjet liittyvät

☐	Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	☒	Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
☐	Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet	☒	Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy
☒	Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen	☒	Aluekehittämisen toimintamalli

Osaavan työvoiman saatavuus ja liikkuvuus

Toimenpiteet 1–3 kpl	Vaikutukset	Johtopäätökset: Maakunnan ja valtioneuvoston välineet
TalentBoost ja TalentHub toiminnan kehittäminen (harjoittelupaikat, asettautumispalvelut, yritysten valmiuksien tukeminen).	Työyhteisöjen valmiudet vastaanottaa ulkomaista työvoimaa lisääntyvät, alueen veto- ja pitovoima vahvistuvat. Rekrytointiongelmat vähentyvät.	TE-Palveluiden EURES- palvelut sekä kansainvälisen työnvälityksen kokeilut (meneillään). Kansainvälisten rekrytointipalvelujen kehitystyötä jatketaan v. 2022 aikana (huomioiden ELY-pilotti). <ul style="list-style-type: none">• Koulutus- ja työperäinen maahanmuuton tiekartan toimenpiteet• Ulkomaalaislain uudistus
TE-hallinto, TEM		
Koulutuspalveluiden kokonaisinventaariorien toimialoilla ja koulutustarjonnan varmistaminen harvaan asutuilla alueilla ja maakunnan reuna-alueilla (huom. pendelöinti ja naapurimaakunnat).	Alueelle rakentuu kokonaisvaltainen, eri koulutusasteet huomioiva toimialapohjainen osaamistarjotin. Kehitetään jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia työssä olevien osaamisen varmistamiseksi. Päivittyvä kohtaantotilannekuva osana Työmarkkinatorin teemasivustoa (digitaalinen alusta).	Työmarkkinatorin laajamittainen käyttöönotto alueella. JOTPA:n kehittämissuunnitelma vuosille 2022-2026 tullaan tekemään yhdessä alueiden kanssa keväällä 2022. <ul style="list-style-type: none">• Yhteistyö ELYn yhteyshenkilön kanssa
ELY, JOTPA		
Vahvuuksiin, elinkeinoelämän tarpeisiin ja toimintaympäristöön perustuvan koulutustarjonnan kehittäminen. Vahva TKI-toiminta. Nuorten start-up yrittäjyyden ja hautomotoiminnan tukeminen.	Alueelle syntyy uusia, kasvupotentiaalia omaavia yrityksiä. Alueen elinvoima lisääntyy.	Yrittäjyyteen kannustavien toimintaympäristöjen mahdollistaminen. <ul style="list-style-type: none">• Nuorten Start up-kokeilu tukemaan alkuvaiheen yritystoimintaa,• TKI-toiminnan rahoituslaki ja suunnitelma• CAP-suunnitelman ja maatalouspoliittisen kokonaisohjelman hyödyntäminen (nuoret)
TEM, MMM		

TE-palveluiden siirto kunnille 2024 aikana

Ilmiön/käsillä olevan tilanteen kuvaus	Kehittämisen kärjet/haasteet/mahdollisuudet	Tavoite
<p>Järjestämisvastuu tarkoittaa kuntalain mukaan vastuuta järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta sekä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.</p> <p>Asukkaiden/ palvelujen käyttäjien perusoikeuksien on toteuduttava: -Yhdenvertaisuus -Palvelujen saatavuuden turvaaminen sekä kielelliset oikeudet -Kuntien osalta toteuduttava perustuslailliset reunaehdot -Kansanvaltaisuuden varmistaminen ja itsehallinnon peruspiirteiden säilyminen -Rahoitusperiaatteen toteutuminen</p> <p>Erityisesti kuntakokeilun ulkopuolella olevien kuntien näkökulman mukaan saaminen on tärkeää, koska ovat nyt kokeilujen ulkopuolella. Huomioiden meneillään olevien kokeilujen ja yhteistyösopimuksien esille tuomat hyvät kokemukset ja haasteet.</p> <p>Kuntajohtajien kannanotto 10.12.2021 (30 kuntajohtajaa)</p>	<p>Järjestämis- ja toteuttamisvastuun prosessit ja rakenteet. Yhdyspinnat ja hyvinvointialue. Henkilöstöpolitiikka ja kuntatalous. Kuntien osallistuminen valmisteluun (kokeiluissa mukana olevat ja kokeilujen ulkopuolella olevat) Kokeilujen tulosten hyödyntäminen ja jakaminen</p> <p>50 000 euroa (PPL, TE-toimisto) AKKE-raha</p> <p>TP 1. Kuntien yhteistyö ja valmistelufoorumien perustaminen TP 2. Koulutus, työpajat ja kokeilut TP 3. Maakuntatason kunnille suunnatun asiantuntijaverkoston rakentaminen käyttöön siirtymän helpottamiseksi</p> <p>738 000 euroa (PPL 2 htv, TE-toimisto 1 htv, kunnat 5 htv)</p> <p>Tiedolla johtaminen Ennakointi (hyvinvointialueyhteistyö) Kuntien talouden hallinta</p> <p>-</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan TE-palveluiden rakenteiden ja yhteistyön luominen asiakaslähtöisesti toimivaksi kokonaisuudeksi.</p> <p>Toimintamalli ja rakenteet valmiina 12/2023, toiminnan sujuva käynnistyminen v 2024 aikana</p>

Poikkihallinnollisuus: Merkitse, mihin eri ALKE-päätöksen osa-alueisiin kehittämisen kärjet liittyvät

☐	Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	☒	Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
☐	Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet	☒	Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy
☒	Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen	☒	Aluekehittämisen toimintamalli

TE-palveluiden siirto kunnille 2024 aikana

Toimenpiteet 1–3 kpl	Vaikutukset	Johtopäätökset: Maakunnan ja valtioneuvoston välineet
Rakennetaan maakunnan työllisyyskokeilujen ulkopuolella oleville 14 kunnalle yhteistyömalli TE-palveluiden siirtymiseen vaadittavien alueiden rakentamiselle	Rakennetaan 20 000 asukkaan TE-palveluiden rakenne ja palvelut	Kuntajohtajien foorumit Elinvoimaryhmä
Maakuntaliitto / rekrytointi		Asiantuntijoiden yhteiskäyttö eli resursoidaan v. 2022 ja 2023 aikana Pohjois-Pohjanmaan TE-toimistolle henkilö tukemaan maakunnan ja kuntien TE-palveluiden siirtopilottia
Henkilöstökoulutus Työpajat	Kuntien valmiustilan, henkilöstön ja osaamisen nosto tuleviin palveluihin Kuntien elinvoiman lisääminen Hyvinvointialueiden ja kuntien rajapintojen tunnistaminen ja yhteensovittaminen	Organisointi kunnat, TE-hallinto
Kunnat, TE-hallinto, KELA, hyvinvointialue, OKM, TEM, STM		TEM tuki (työpajat, koulutus, viestintä); OKM tuki (PPL kirjallinen lausunto korkeakoulujen tulossopimusten välitarkastelujen yhteydessä syksyllä 2022) STM tuki (KELA yhteistyö kuntien kanssa, RRF pilari 3 rahoitusmahdollisuudet, hyvinvointitalous edelleen näkyväksi)
Talous- ja tietohallinto Tiedolla johtaminen	Kuntien kyky budjetointiin ennakoivasti Tietojärjestelmien yhteensovittaminen Vaikuttavuusarviointi	Hankkeen koordinaatio sekä rahoitus (mahd. ESR) TEM (AKKE)
Maakuntaliitto, TE-hallinto kuntien tieto- ja taloushallinnon henkilöt		Poikkihallinnollisen yhteistyö STM:n, OKM:n ja TEM:n kanssa tietojohtamisen kehittämistoimista (loppuraportti kokonaisarkkitehtuurin yhteiskehittäminen)

Teollisen mittaluokan tuulivoimarakentamisen mahdollisuudet

Ilmiön/käsillä olevan tilanteen kuvaus	Kehittämisen kärjet/haasteet/mahdollisuudet	Tavoite
<p>Pohjois-Pohjanmaa on Suomen johtava tuulivoiman tuottaja nyt ja tulevaisuudessa. Pohjois-Pohjanmaan merialueillakin sen roolin voidaan odottaa kasvavan merkittäväksi.</p> <p>Tuulivoimalla ja sähkönsiirtoverkolla on sekä maakunnallista että valtakunnallista merkitystä kestäväen energiantuotannon turvaamisessa. Teollisuudella on kansallisesti suuri tarve edulliselle uusiutuvalle sähkölle.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan tuulivoimapotentiaali kiinnostaa vedyntuottajia.</p> <p>Kokonaisvaltaisella ja yhteensovittavalla suunnittelulla luodaan edellytykset yhteiskunnan ja elinkeinoelämän ennakoitavalle, pitkäjänteiselle kehittämiselle</p> <p>Energiamurrosesimerkkejä Pohjois-Pohjanmaalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voimakas tuulivoiman rakentaminen - Fennovoiman ydinvoimahanke - Vetytalous ja Raahe (vetyverkosto) - Energian varastointi (Pyhäsalmi) biolaitokset ja energiaverkot 	<ul style="list-style-type: none"> • Energiamurros Pohjois-Pohjanmaalla tarjoaa sekä kansallisesti että pohjoiselle Suomelle merkittäviä mahdollisuuksia, joihin tarvitaan laajasti toimintaympäristön tukea. <p>80 000 euroa (tuulivoiman alueelliset taloudelliset vaikutukset-selvitys AKKE-rahoitus)</p> <p>Haasteena rajat ylittävän työvoiman saatavuus ja koulutus & osaaminen. (Batteri Region Interreg hanke käynnissä)</p> <p>-</p> <p>Mahdollisuutena luoda vahvaa pohjoismaista yhteistyötä.</p> <p>-</p>	<p>Tuulivoiman mahdollistamisen ja toteuttamisen käsittely poikkihallinnollisena teemana</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valmius toimia merituulipuistohankkeen pilottina <p>Tuulivoimaklusterin vahvistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • kotimaiset yritykset hyödyntämään tehokkaammin tuulivoimarakentamisen arvoketjua ja liikevaihdon kasvattaminen. • kotimaisen teollisen kysynnän lisääminen ja generoiminen pohjoiselle konepajateollisuudelle. <p>Tuulivoimarakentamisen hallittavuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eri toimijoiden tavoitteiden yhteensovittaminen (mm. sähkönsiirtoyhtiöt, kunnat ja maanomistajat)

Poikkihallinnollisuus: Merkitse, mihin eri ALKE-päätöksen osa-alueisiin kehittämisen kärjet liittyvät

☒	Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	☐	Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
☒	Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet	☐	Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy
☒	Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen	☐	Aluekehittämisen toimintamalli

Teollisen mittaluokan tuulivoimarakentamisen mahdollisuudet

Toimenpiteet 1–3 kpl	Vaikutukset	Johtopäätökset: Maakunnan ja valtioneuvoston välineet
Klusterin viennin liiketoimintapotentiaalin vahvistaminen	Lisää työpaikkoja ja talouskasvua pohjoiseen	Maakuntaohjelma- ja maakuntakaava Rahoitus Viennin edistäminen (TEM/Team Finland), maakunnan osaamisen markkinointi valikoituihin kohdemiin yhteistoiminnassa kansallisten toimijoiden kanssa Vientipotentiaalia vaihtuviin sääöloihin soveltuviissa ratkaisuiissa eli jäänkestävissä teräsrakenteissa
Maakuntaliitto, TEM		
Tuulivoimaliiketoiminnan logistiikkaratkaisut (esim satamat) Tieverkon palvelukyky erikoiskuljetuksiin	Vaikutus on parantunut saavutettavuus lisää kilpailukykyä ja liiketoimintamahdollisuuksia.	Alueellisen tienpidon riittävä resurssointi Kehittämishankkeet Väylän investointiohjelma Tiivistä yhteistyötä liikennehankkeista jatketaan ELYn, Traficom ja Väyläviraston kanssa
Maakuntaliitto, ELY, Traficom, Väylävirasto		
Akku- ja vetyklusterin kehittäminen	Kansallisen kilpailukyvyn nosto ja ilmastovaikutus. Työvoiman liikkuvuus ja osaaminen (Perämerenkaaren yhteistyöalue- ja toiminta	Maakuntaohjelma ja -kaava Itä- ja Pohjois-Suomen -alueen kaivossuunnitelma ja kehittämishankkeet Ilmasto- ja energiastrategia, akkustrategia, tuki-instrumentit uusille energiateknologioille Kaavoitus ja rakentamislain valmistelun eteneminen voi vaikuttaa teollisen mittakaavan tuulivoimarakentamiseen Tuulivoimarakentamisen suunnitteluohjeen päivittäminen
Maakuntaliitto, YM, TEM		